

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA MUSIQA TA'LIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

Toshmatov G'ulomjon Olimjonovich
NamDPI ART pedagogika kafedrsi v.b dotsenti
To'xtasunova Oltinoy Sharobiddin qizi
NamDPI Musiqa ta'limi yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Annotation: Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida musiqa ta'limining samaradorligini oshirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash usullari va ularning ta'siri tahlil qilinadi. Musiqa ta'limida innovatsion yondashuvlar orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlashini va musiqa ko'nikmalarini rivojlantirish maqsad qilinadi.

Keywords: musiqa ta'limi, innovatsion pedagogika, umumta'lim maktablari, samaradorlik, ijodiy fikrlash.

Kirish

Umumta'lim maktablarida musiqa ta'limi nafaqat o'quvchilarni san'atga yaqinlashtirish, balki ularning umumiy rivojlanishida ham muhim rol o'ynaydi. Musiqa ta'limi orqali o'quvchilar estetik his-tuyg'ularini rivojlantiradi, ijodkorlik qobiliyatlarini oshiradi va ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, masalan, interaktiv ta'lim vositalari va raqamli platformalar, musiqa ta'limini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Ushbu texnologiyalar yordamida o'quvchilar musiqa nazariyasi va amaliyotini o'zlashtirish jarayonida faol ishtirok etishlari mumkin, bu esa ularning motivatsiyasini oshiradi. Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar, masalan, individual ta'lim va guruhli faoliyatlar, o'quvchilarning turli darajadagi ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi. Bu jarayonlar orqali musiqa ta'limi nafaqat akademik muvaffaqiyatlarni, balki shaxsiy rivojlanishni ham ta'minlaydi, bu esa umumta'lim maktablarining maqsadlariga muvofiq keladi. O'quvchilarning musiqa san'atiga bo'lgan qiziqishini orttirish va ularni ijodiy fikrlashga rag'batlantirish, kelajakda ularning ijtimoiy va madaniy hayotida muhim ahamiyat kasb etadi. Umumta'lim maktablarida musiqa ta'limi, o'quvchilarning estetik va madaniy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida musiqa o'qitish jarayoni yanada samarali va qiziqarli bo'ladi. Bu texnologiyalar o'quvchilarga musiqa san'atining turli jihatlarini chuqur o'rganish imkonini beradi, shuningdek, ularning ijodiy qobiliyatlarini oshirishga yordam beradi. Natijada, musiqa ta'limi nafaqat bilim berish, balki shaxsning to'laqonli rivojlanishini ta'minlaydi.

Musiq ta'limining bugungi kundagi holati

Musiq ta'limining bugungi kunda umumta'lim maktablarida o'rni va ahamiyati tobora ortib bormoqda. Biroq, bu jarayonda bir qator muammolar mavjud. Birinchidan, musiq ta'limi ko'pincha boshqa fanlar bilan solishtirganda ikkinchi darajali deb hisoblanadi, bu esa o'quvchilarning musiq darslariga qiziqishini kamaytiradi. Maktablarda musiq o'qituvchilari soni kam, ularning malakasi esa har doim ham yuqori bo'lmaydi, bu ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ikkinchidan, musiq darslari uchun zaruriy materiallar va resurslar, masalan, musiq asboblari va o'quv qo'llanmalarining yetishmasligi muammo sifatida qolmoqda. Bunday sharoitda, o'quvchilarning ijodiy ifoda erkinligi cheklangan bo'ladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali musiq ta'limini yanada rivojlantirish imkoniyatlari mavjud. Biroq, bu imkoniyatlardan foydalana olish uchun o'qituvchilarni tayyorlash va zarur infratuzilmani yaratish zarur. Shu sababli, musiq ta'limini takomillashtirish va uning ahamiyatini oshirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Umumta'lim maktablarida musiq ta'limining joriy holati ko'plab muammolar bilan bog'liq. Ta'lim dasturlarida musiq fanining o'rni yetarlicha e'tibor berilmaydi, bu esa o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda to'siqlar yaratadi. O'qituvchilarning malakasi va metodikasi ham ko'pincha yangilanmaydi, bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini pasaytiradi. Shuningdek, maktablardagi musiq ta'limi uchun zarur bo'lgan materiallar va resurslar yetishmasligi ham muhim masala hisoblanadi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonida yangi imkoniyatlarni yaratish, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash va ta'lim sifatini oshirish maqsadida ishlab chiqilgan metod va vositalardir. Ular orasida multimedia dasturlari, interaktiv o'quv platformalari, masofaviy ta'lim tizimlari va o'yinlar orqali ta'lim berish usullari mavjud. Innovatsion texnologiyalar yordamida o'qituvchilar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda, o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Masalan, interaktiv ta'lim dasturlari o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlash va yangi materiallarni o'zlashtirishda yordam beradi, bu esa o'z navbatida ularning motivatsiyasini oshiradi. Shuningdek, masofaviy ta'lim imkoniyatlari, ayniqsa pandemiya davrida, ta'lim jarayonini davom ettirishda muhim rol o'ynadi. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash nafaqat o'quvchilarning bilim olish jarayonini yaxshilaydi, balki o'qituvchilarning pedagogik metodlarini ham yangilashga turtki beradi, bu esa ta'lim tizimining umumiy sifatini oshirishga xizmat qiladi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonida yangi yondashuvlar va metodlarni joriy etish orqali o'quvchilarning faolligini oshirishga

yordam beradi. Ularning turlari orasida onlayn ta'lim platformalari, interaktiv o'quv dasturlari va virtual simulyatsiyalar mavjud. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlash, yangi ko'nikmalarni egallash va o'qituvchilar bilan samarali muloqotda bo'lish imkonini yaratadi. Natijada, ta'lim jarayoni yanada samarali va qiziqarli bo'ladi.

Musiq ta'limida innovatsion yondashuvlar

Musiq ta'limida innovatsion yondashuvlar, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, ularning musiqiy qobiliyatlarini oshirish va umumiy ta'lim jarayonini yaxshilashga qaratilgan. Zamonaviy texnologiyalar, masalan, raqamli platformalar va interaktiv dasturlar, musiq ta'limiga yangi imkoniyatlar taqdim etmoqda. Bu yondashuvlar o'quvchilarga o'z ijodlarini namoyish etish, bir-biridan o'rganish va musiqiy asarlarni yaratishda erkinlik beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish va darslarni yanada qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Innovatsion usullar, masalan, gamifikatsiya va kolaborativ o'qitish, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi va ularning o'zaro aloqalarini kuchaytiradi. Shuningdek, bunday yondashuvlar o'quvchilarga musiqiy nazariyani amaliyot bilan bog'lash imkonini beradi, bu esa ularning bilimlarini chuqurlashtirishga yordam beradi. Natijada, musiq ta'limida innovatsion yondashuvlar nafaqat o'quvchilarning musiqiy ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki ularning umumiy ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini ham oshiradi. Musiq ta'limida innovatsion yondashuvlar, masalan, interaktiv texnologiyalar va ko'pformatli ta'lim uslublari, o'quvchilarning musiqiy fikrlash qobiliyatini yaxshilaydi. Bunday yondashuvlar o'quvchilarga ijodiy fikrlashni rivojlantirish, jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini oshirish va o'z ifodalash usullarini kengaytirishga yordam beradi. Shu bilan birga, innovatsion metodlar musiqiy ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini oshirishga xizmat qiladi.

O'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish

O'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalar muhim rol o'ynaydi. Ushbu texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'z fikrlarini ifodalashda yangicha yondashuvlarni o'rganadilar. Masalan, interaktiv ta'lim platformalari va virtual muhitlar o'quvchilarga o'z ijodlarini namoyish etish va baham ko'rish imkoniyatini beradi. Bu esa ularning fikrlash jarayonlariga yangilik kiritadi va ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilarning ijodiy fikrlashini oshirishda muammoga asoslangan ta'lim usullari ham samarali. Muammolarni hal qilish jarayonida o'quvchilar o'z fikrlarini mantiqiy va ijodiy asosda rivojlantirishga majbur bo'lishadi, bu esa ularning tahliliy fikrlash qobiliyatini oshiradi. Shuningdek, guruh bo'lib ishlash va muhokama qilish o'quvchilarning ijodiy fikrlarini kengaytiradi, chunki ular bir-birlaridan yangi

g'oyalar va yondashuvlar olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Natijada, innovatsion pedagogik texnologiyalar o'quvchilarni faollashtiradi va ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini mukammal darajada rivojlantiradi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar yordamida o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish jarayoni, o'quvchilarning muammolarni hal qilish qobiliyatini oshirishga qaratilgan. Masalan, loyiha asosida o'quv metodlari, o'yinlar va simulyatsiyalar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalash va yangi g'oyalar yaratish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bunday yondashuvlar o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini ham rivojlantiradi, chunki ular turli nuqtai nazarlarni tahlil qilish va baholashni o'rganadilar. Bu esa ijodiy fikrlash jarayonini yanada chuqurlashtiradi.

Musiqqa ta'limida o'quv jarayonini samarali tashkil etish

Musiqqa ta'limida o'quv jarayonini samarali tashkil etish uchun innovatsion yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, ularning ijodiy potensialini rivojlantirish va ta'lim jarayonini interaktiv shaklda olib borishga yordam beradi. Musiqiy ta'limda multimedia vositalaridan foydalanish, masalan, videolar, audio materiallar va interaktiv dasturlar, o'quvchilarni yanada jalb etadi va ularning o'rganish jarayonini qiziqarli qiladi. Shuningdek, guruhli ishlash va hamkorlik asosida o'quvchilar o'rtasida fikr almashish, musiqiy asarlarni muhokama qilish va ijodiy loyihalar ustida ishlash imkoniyatlarini yaratadi. Bu jarayonlar o'quvchilarning individual fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'quv jarayonida o'zaro ta'sir va fikr almashish imkoniyatlari ko'proq bo'lganda, o'quvchilar musiqiy nazariyani yaxshiroq tushunadilar va amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Natijada, innovatsion yondashuvlar ta'lim sifatini oshirish bilan birga, o'quvchilarning musiqiy ma'lumotlarini chuqurlashtiradi va ularning kelajakdagi ijodiy faoliyatlari uchun mustahkam poydevor yaratadi. Musiqqa ta'limida o'quv jarayonini samarali tashkil etish, innovatsion yondashuvlar orqali o'quvchilarning qiziqishini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashni ta'minlaydi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar va interfaol metodlar yordamida darslarni yanada qiziqarli va samarali o'tkazish, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu jarayonda o'quvchilarning o'zaro hamkorligi va tajriba almashishlari muhim ahamiyatga ega bo'lib, musiqiy ma'lumotlarni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Tajriba va natijalar

Musiqqa ta'limida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash tajribasi o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi interaktivlikni oshirishga xizmat qiladi. O'qituvchilar yangi metodlar va texnologiyalarni joriy etish orqali darslarni yanada dinamik va qiziqarli holga keltiradilar. Bunday yondashuvlar o'quvchilarning musiqiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi, chunki ular o'zlarini

erkin ifoda eta olishadi va ijodiy fikrlashlarini amaliyotda sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Tajriba natijalari shuni ko'rsatadiki, interfaol usullar va zamonaviy texnologiyalar yordamida darslar o'quvchilarni musiqaga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning o'zaro hamkorlikda ishlash qobiliyatlarini mustahkamlaydi. Natijada, o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy ko'nikmalarni ham egallaydilar, bu esa ularning kelajakdagi musiqiy faoliyatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Musiqa ta'limida innovatsion yondashuvlar o'quv jarayonini yanada samarali va ma'rifatli qilishga imkon beradi, bu esa umumiy ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Musiqa ta'limida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash tajribasi o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar tomonidan zamonaviy metodlarni qo'llash, o'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularning ijodkorlik darajasini yuksaltiradi. Tajriba natijalari shuni ko'rsatadiki, interaktiv va ko'p qirrali yondashuvlar o'quvchilarning musiqiy mahoratini oshirishga yordam beradi, natijada ularning o'z-o'zini ifoda etish qobiliyati yanada kuchayadi.

Xulosa

Maqolaning asosiy natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy ta'lim metodlari o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Interaktiv yondashuvlar va ko'p qirrali metodlar, o'quvchilarni musiqaga jalb qilishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. O'quvchilarning ijodkorlik darajasini oshirish va ularning o'z-o'zini ifoda etish qobiliyatini kuchaytirish uchun bunday metodlardan foydalanish zarur. Kelgusida, o'qituvchilar tomonidan ushbu metodlarni yanada kengaytirish va ularni amaliyotga tadbqiq etish ustida ishlash lozim. Shuningdek, musiqiy ta'limda yangi texnologiyalarni qo'llash, masalan, raqamli platformalar va mobil ilovalar orqali o'quvchilarning qiziqishini yanada oshirish mumkin. O'qituvchilar va tadqiqotchilar orasida hamkorlikni kuchaytirish, tajriba almashish va yangi yondashuvlarni sinab ko'rish orqali musiqiy ta'limni rivojlantirishga yanada ko'proq e'tibor qaratish lozim. Shunday qilib, kelgusida musiqiy ta'lim sohasida yanada innovatsion va samarali yechimlar ishlab chiqish imkoniyati yaratiladi. Maqolaning asosiy natijalari shuni ko'rsatdiki, musiqiy ta'limda innovatsion yondashuvlar va texnologiyalardan foydalanish ta'lim jarayonini samarali ravishda yaxshilashga yordam beradi. Shuningdek, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, yangi metodlarni sinab ko'rish va tajriba almashish muhim ahamiyatga ega. Kelgusida, ushbu yo'nalishda amalga oshirilishi kerak bo'lgan ishlar, musiqiy ta'limni yanada rivojlantirish va sifatini oshirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqishdan iborat bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Botirkhanovich, S. B. (2024). The Structure of Kashkar Rubab, And Methods of Their Execution. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN*, 5(1), 19-22.
2. Shokirkhonov, B. (2026, February). DEVELOPMENT OF STUDENTS'PERFORMING AND MUSICAL ABILITIES THROUGH INSTRUMENTS. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 77-79).
3. Botirxonovich, S. B. (2025). MUSIQA NAZARIYASI FANIDAN TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIMINI TASHKIL ETISH METODIKASI. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(7), 139-150.
4. Toshmatov, G. U. O. (2026). Musiqa ta'limi jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. *Science and Education*, 7(2), 195-201.
5. Тошматов, F., & Турдалиева, О. (2023). ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШГА ҚИЗИҚТИРИШ ОМИЛЛАРИ. Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований, 3(6), 162-166.
6. Olimjonovich, T. G., & Komiljanovna, D. G. (2022). The Importance of the Festival “East Songs” in the Introduction and Development of National Classical Music of the Peoples of the East. *Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science*, 3(6), 195-199.
7. Abduraimov, S. (2024). METHODS OF USING PRACTICAL METHODS IN MUSIC CULTURE LESSONS IN HIGH SCHOOLS. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 3(6), 22-25.
8. Abduraimov, S. Z. (2024). MUSIQA TO ‘GARAKLARI ASOSIDA O ‘QUVCHILARDA MILLIY RUHIYAT TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI. *Inter education & global study*, (5 (1)), 44-51.
9. Asrakulova, A. (2025). ECONOMIC VIEWS OF ABU NASR FORABI. *Инновационные исследования в науке*, 4(2), 65-68.
10. Nabievna, A. A. (2025). ECONOMIC THOUGHTS OF YUSUF KHOS KHOJIB. *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*, 3(2), 212-214.
11. Asrakulova, A. (2025, February). HISTORICAL-PHILOSOPHICAL AND PUBLIC ADMINISTRATION ISSUES IN NIZAMULMULK'S “SIYOSATNOMA”. In *Международная конференция академических наук* (Vol. 4, No. 2, pp. 85-88).
12. Jurayeva, G. (2025). TALABALARNING O'ZBEK XALQ CHOLG'ULARIDA IROCHILIK MAHORATLARINI OSHIRISHDA USTOZ-SHOGIRD AN'ANALARINING O'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 535538.
13. Jurayeva, G. (2024). MUSIQA FANIDA XALQ CHOLG'ULARINI O'RGATISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Universal Science Perspectives International Scientific Practical Journal*, 1(1).
14. Jo'Rayeva, G. Z. Q. (2026). STEM yondashuvi asosida musiqa nazariyasi ta'limini rivojlantirish yo'llari. *Science and Education*, 7(2), 169-174.
15. Akhmedov, B. (2026, February). THE ROLE OF MUSIC IN THE FORMATION OF PERSONALITY. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 72-76).
16. Akhmedov, B. (2026, February). TECHNICAL AND EXPRESSIVE ASPECTS OF THE CONDUCTING APPARATUS. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 68-71).
17. Ahmedov, B. S. (2026). Umumta'lim maktablari musiqa darslarida musiqa tinglash jarayonining metodik asoslari. *Science and Education*, 7(2), 182-187.

18. Tajiboyev, E. (2025). O ‘ZBEK MILLIY QADRIYATLARINING TARIXIY MEROSI VA ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O ‘RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3).
19. Tajiboev, E. (2025). ORGANIZATION OF AN OUT-OF-CLASS MUSIC CLUB IN COMPREHENSIVE SECONDARY SCHOOLS. *Развитие и инновации в науке*, 4(2), 13-16
20. Tajiboyev, E. M. (2026). Scientific and pedagogical foundations of developing the skills of listening to national music in higher education system. *Science and Education*, 7(1), 1038-1043.
21. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). O ‘quvchilarning STEAM ta’lim texnologiyalarini qo ‘llash asosida muammolarni yechish ko ‘nikmalarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(2), 157-161.
22. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqiy mashg ‘ulotlar orqali talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(3), 388-391.
23. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqa ta’limida STEM texnologiyalari va milliy musiqa integratsiyasi. *Science and Education*, 7(3), 392-395.
24. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta’limi yo ‘nalishi talabalarida ritmik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari. *Science and Education*, 7(1), 960-965.
25. Odilova, G. (2025). MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA BOLALAR BILAN ISHLASHDA MULOQOT TEXNOLOGIYASIDA. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 367-370.
26. Gaziyeu, J. J. (2021). STYLISTIC FEATURES OF THE WORK OF FRANZ JOSEPH HAYDN. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 215-217).
27. JURAKHONOVICH, G. J., & KARIMBERDIEVICH, R. K. Renewing the System of the Country and the Role and Significance of Art and Culture in Today's New Level of Modernization in Our Life. *JournalNX*, 6(05), 7-9.
28. Joraxanovich, G. J. (2025). XIX ASR OHIRI XX ASR BOSHLARIDA YEVROPADA MUSIQA PSIXOLOGIYASI RIVOJLANISHI. *Научный Импульс*, 4(37), 157-161.
29. Muhammadjon o‘g, O. R. A. (2025, December). RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA PEDAGOGIKA YO ‘NALISHI TALABALARI KREATIV FIKRLASH KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATION METODIKASI. In Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus (Vol. 1, No. 1, pp. 1156-1159).
30. Muhammadjon o‘g, O. R. A. (2025). MUSIQA TA’LIMINI BARCHA TALABALAR UCHUN INKLYUZIV TARTIBDA TASHKIL ETISH. “Iqtidorli talabalar ilmiy xabarlari” ilmiy-uslubiy jurnali, 1(2), 3-9.